

גרמניה היהודי שקם לתחיה

האורות באולם הקטן כבו. 22 שנה מאז הוקרן בהצגת בכורה באופה פאלאס בכר לין, הוצג בבית-קולנוע קטן בקרלסרוהה ה' סרט הנאצי האנטישמי היהודי ז'יט. הקהל שנוכח בהקרנה זו היה בלתי רגיל במקצת. הוא כלל שלושה שופטים, עורך דין, שני מסריטים ורושם פרוטוקול. סרט הצולויד שסובב במכונית ההסרטה היה ההעתק היחיד שנותר מהיהודי ז'יט. סרט זה, שנוצר בסוף שנות השלושים באולפני אופה המפוארים, עליהם חלש שר התעמולה הנאצי, יוסף גבלס, הוא היצירה הנאטישמית ביותר בתולדות הקולנוע. סרטו רחי התעמולה של פט הארלן, אחד הבמאים הגרמנים המוכשרים ביותר, הוצג לפני מלחמת העולם השנייה במספר ארצות אירופה ובתקופת המלחמה בכל ארצות הכיבוש של הרייך השלישי. אולם כאשר נכבשה גרמניה לא נמצא ממנו אפילו העתק שלם אחד.

ערבון למסיבהכנסה. בדרך בלתי ברורה הגיע העתק של הסרט לידיו של איש עסקים גרמני מבראון-באון, ולטר קוך. רק לאחרונה גילה קוך כי הסרט נמצא בי ידו, קיחה לעשות באמצעותו כסף רב. ביצעו שאין כל סיכוי שהסרט יוקרן על בדי הקולנוע בגרמניה, הציע למכרו ל' מפין סרטים אנגלי, דרש תמורתו ששת אלפים לירות שטרלינג. הצעות אחרות הגיש לדיפלומטים ערביים וארגוניים היושבים בפאריס, בתקווה שאלה ירצו להציג את הסרט בארצותיהם.

אולם המכירה לא יצאה לפועל. ולטר קוך אשם בכך. כאשר שלטונות מסי' ההכנסה איימו עליו בעיקול רכוש, אם לא ישלם את חובו למסי'הכנסה, הציע סרט "רבי-ערך" כערבון. ואמנם השלטונות תפשו את הסרט, הייחודו בקופת פלדה סגורה, אם כי לא בחוקת ערבון. הדבר נודע לתברת כספים שהיציאת ידועה, שמהירה לשלם את חובותיו של קוך למסי' ההכנסה, ביקשה לקבל את הסרט. אולם פקיד מסי'הכנסה מסרו את הענין לתביעה הכללית. הסרט הוחרם והוגש לבית-המשפט הגבוה היושב בקרלסרוהה, יחד עם בקשת תו של התובע הכללי שתבע את השמדתו. בינתיים צצו תביעות בעלות על הסרט מצד גופים ואנשים פרטיים, ביניהם חברת הסרטים אופה שיצרה בזמנו את הסרט, חברת טרה לסרטים אמנותיים ושני אנשים פרטיים שטענו כי הסרט היה ברשותם לפני שהגיע אל קוך.

המקום — ישראל. אחרי שחזה ב' הקרנת הסרט, החליט בית-הדין בקרלסרוהה לזכב את החלטתו מה יעשה בו, עד שבית דין אזרחי פסקו מי הם בעלי החוקים. בינתיים אמר השופט אריך לכתב העולם הזה: "הסרט אינו יכול יותר להזיק אם יוצג בגרמניה. הציבור לבדו היה יבחרים אותו. אולם קיימת סכנה שאם יימכר לסוחרים מחוץ לגרמניה, הוא עלול להזיק מאוד לרפובליקה המערב-גרמנית." על כל פנים נראה, שכאשר תוכרע בעיית הבעלות יוחרם הסרט ויושמד בשייפה. משום מה לא מצאו ארכיוני השואה הישראלים לנכון להתערב ולתבוע שהסרט יימצא במקום היחיד בו הוא ראוי להמצא כיום: באוסף התעודות והמסמכים אודות השואה.

סרטים

אין מה להגיד

ניני (ארמון-זוד, תל-אביב; אורגיל, ירו-שלים; ישראל) הוא קוריוז נוסף בדרכו של הקולנוע הישראלי, שרובו ככולו רצוף קוריוזים במקום סרטים. אלא שאפסותו של מה-שמקרא-סרט זה היא כה עגולה, עד שביקורת עניינית עליו כמוה כביקורת על אדם קטוע-רגל על שהוא צולע. אפשר עוד לסלוח לומר המ' זייף בשירה, אך אין לסלוח לאדם המנסה לשר ללא קול. אין דבר קל מלידות בו ייקות רקובים, אולם חשוב יותר לתהות על מה שהביאו אותו לכך.

מכיוון שבנינו מתגלם כל שורש הרע שבסרטונאות הישראלית, חושפים גורמי כשלוננו את הקרקע עליה צומחים סרטי-הבאוישים.

ביטוי של לא-יכולים. ניני הוא סרט עם בעיה. בעיה, שהיא לכל הדעות, מצי-אותית, אקטואלית וחמורה: יחסה של ה-

חברה הישראלית ומוסדותיה להתקשרות בין בני זוג, שאחד מהם אינו בן הדת היהודית.

הנן (אריק אינשטיין), בן-טובים תל-אביבי, מתאהב בניני (רונית קז), נוצריה העובדת כאחות בבית-החולים של המיסיון ביפו. כמו אצל רומיאו ויוליה, להבדיל, עומדת התנגדותן של שתי המשפחות ל' מכשול בדרך אהבתם. מצד אחד מתנגד לכך אביו של חנו (יעקב אינשטיין) ומצד שני כומר העדה של ניני (נפתלי יבין). אלא שסיפור רומיאו ויוליה בגלגולו הי' ישראלי לא נראה ליוצרי הסרט חזק מספיק כשלעצמו. מתוך פזילה מתמדת לעבר ה' סממנים המאפיינים יצירות מסחריות ב' ארצות בעלות תעשיית קולנוע מפותחת, ומתוך הדעה הקדומה שבכדי סרט יהיה ישראלי, לא די שגיבוריו יהיו ישראלים, אלא יש להציג את כל ישראל לארכה ול' רוחבה, בלי לפסוח חלילה על הקיבוץ, נשכה הנושא לגמרי. התחכמויות תפלות, מראות נוף שאינם מוסיפים דבר לעלילה ומשחיתים לסרט אופי של סרטון למען לשכת התירות, ואינסוף של רקודים, מטביעים את העלילה לגמרי. בעית הסרט אינה מתפתחת פרט לכמה דיקלומים חסרי משמעות. אם ניני נכשל לאורך כל החזית, החל ב'

כדורגל

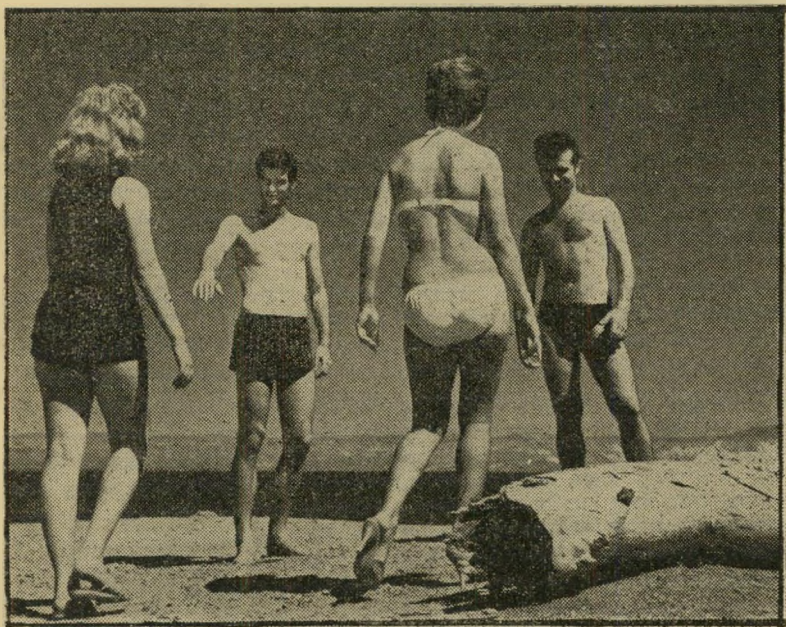
איך לבלבל את האויב

על משחק הכדורגל שנערך הי' שבת בו סיימו מכבי תל-אביב ר' מכבי יפו את משחקן בתוצאת הי' תיקו 0:0, כותב שייץ גלזר:

מצאנו פטנט מצויין איך, אם לא לנצח, אז לפחות לא להפסיד, נגד קבוצות חזקות. כל השבוע מכבי יפו, שראים את עצמם כבר כמעט אלופים, עשו תוכי-ניות לחשך לשמור עליהם במשחק נגד מכבי תל-אביב. הטכסיס היה ש' אני לא הוצבתי בכ' לל להרכב, או כש' היפואים עלו למג'

רש וראו פתאום שאני חסר, הם התבלבלו לגמרי ולא ידעו איך לשחק כשלא צריך לשמור עלי. אפילו הקהל שלהם, שתמיד כשאני משחק הוא צועק: "שייע הביתה!" התחיל פתאום לצעוק: "איפה שייעו!" כ' אילו שבלעדי הם לא יכולים לנצח אותנו.

נוצריה (שמאל) ויהודים ב"ניני" מי יתעלל בקטוע רגל?

אבל אם אני מצטער על זה שלא שיי' חקתי במשחק, זה רק בגלל דבר אחד. בפעם שעברה, כששיחקנו נגד מכבי יפו בסיבוב הראשון בליגה, לא עשיתי כמעט שום דבר והשופט החליט לזרוק אותי מהמגרש. אם אתם זוכרים, אז בגלל זה התפוצץ אחר-כך כל המשחק. ואילו הפעם אפשר היה לעשות במגרש הכל. אפשר היה לתת בעיטות, אגרופים, ראשיות וסתם מכות והשופט לא עשה שום דבר. מול העיניים שלו הוריד קלמי מיפסו מכה אחת על עיניו שלנו והשכיב אותנו, כמו ש' אומרים אפיים. השופט רק אמר לו, כך אני חושב, שזה לא יפה, ונתן למשחק ללכת. אילו הייתי יודע שככה זה יהיה, הייתי אפילו מת ורץ לשחק.

שלב ראשון בדרך

מושכי החוטים של הכדורגל בארץ הת' כנסו השבוע לאסיפתם הכללית. כ-65 מאמי' אינו קבוצות הליגה השונות, המאורגנים ב' ניכרים. הגדול מכולם היתה העובדה שאיננו, דם, שבתחילה נראה רק כארגון מקצועי ש' נועד להגן על האינטרסים של חבריו, הפך למוסד בעל כח, חלק בלתי ניפרד מתמונת הכדורגל המקומי. לגבי הספורט עצמו היתה חשיבות לכך שבפעם הראשונה פועל בארץ מוסד ספורט שהוא מקצועי טהור, והנקי מקוננויות אגוי' דתיות ומתככים מפלגתיים.

בזי תלות בהתאחדות. אולם אם בחדשים האחרונים עסקו המאמנים רק ב'

תסריט הילדותי, עבור בצילום החובבני וזכה בבימוי ובמשחק שאינם קיימים, הרי זה בראש ובראשונה משום שלא היה לו מה לומר. זהו למעשה עקב אכילס של הקולנוע הישראלי, באותה מידה כמו של התיאטרון המקורי — אין מה להגיד. כשיש מה ל' הגיד אפשר לקחת להתפתחות אמצעי הי' ביטוי. אולם לעולם אי-אפשר ללמוד, פרט לפוליטיקה, איך לבטא לא-כולים.

תהליך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה סמליץ לראותם:

- **מעודה בטיפאני** (אופיר, תל-אביב) — אודיו המפורן בדמות הילדה הי' תמימה וההזנה במסחה של נערת טלפון הוללת.

- **אדי פלפון** (תל-אביב; תל-אביב) — הרדיפה אחרי העושר וההצלחה בסרט המתקומם נגד תפיסת החיים של האנשים שנולדים להספיד. מול ניומן, גיקי גליסון.

- **מראה מעי הגשם** (חן, תל-אביב) — מחזהו המוסרט של ארתור מילר אודות סחר איטלקי בניו-יורק, המביא כליה על עצמו ועל משפחתו בשל תשוקתו לאחייניתו. ראף ואלונה.

- **יום הדין בנירנברג** (אורלי, חיפה) — בעיית אחריותם של שופטים הדנים לפי חוק פושע. ספנסר טרייסי, מקסי מיליאן של, בסרטו של סטגלי קרמר.

- **הילדה** (סטודיו, ירושלים) — שקי עת האהבה של זוג אינטלקטואלי על רקע גיונה של החברה המודרנית. סרטו של מיכאלאנג'לו אנטוניוני.

הקיץ לקרחת!

בביקורנו האחרון בקפריסין חיפשנו ניו מציאות, ככל הישראליים. הופתענו למצוא בחנויות מוצרים ישראליים שהומלצו על ידי הזבנים והזבניות.

ואז באה ההפתעה הגדולה באמת: חנות לקוסמטיקה, שבהלונה ראינו את הבקבוק הנאה של "אליקסיר", התכשיר הישראלי של ד"ר אלכסנדר רובין מתל-אביב, שמודעות הפרסומת שלו מפארות את עתוני המדינה. כן, זוהי תוצרת שלכם, הפליט בעל ה' חנות ומיהר להוסיף: "ויש לה הצ' לחה רבה אצלנו."

זה יציל אותי!

זכן כבד-גוף הוציא ממגירתו תיק ניירות עבה, דפדף בו דקות ספורות ואמר: "אם נותר לכם זמן פנוי, צאו למקום הנופש פלטרס!"

עשינו את הדרך הארוכה להרים, ופנינו אל ביתו של סטאסינוס.

כשהסברנו לגברת סטאסינוס את מטרת בואנו, מיהרה פנימה וקראה לבעלה. מר סטאסינוס היה עסוק א-תה שעה. הוא מורה ומנהל בית-ספר לשעבר, הנותן עתה שעורים פר-טיים. הוא התפנה אלינו, עזב את תלמידיו, וברכנו לשלום.

עוד לפני שהספקנו לשטוח בפניו את שאלותינו, חזר מר סטאסינוס ל' חדרו והביא עימו את שני בקבוקי הפלסטיק של "אליקסיר", העמידם על השולחן ואמר: "זה יציל אותי."

זה גדל!

הוא סיפר כי בדצמבר 1960 קרא בעתון קפריסאי על המצאתו של ד"ר רובין מישראל, ומיהר לשגר אליו מכתב כדי להזמין את הבקבוק הי' ראשון. "תבין", אמר, "היתה לי פעם רעמת שיער, שאני גאה עליה עד היום!" מיד הרים את שערתיו הי' דלילות הנמשכות לאחור, כדי לכסות את הקרחת והצביע באצבעו על אל-פי שערות זערוריות שהחלו מכסות ביסודיות את מרכזו ראשו הקרח.

פקחנו את עינינו בתמהון. פשוט לא האמנו. אכן, מרכזו ראשו היה מכוסה שערות. הוא ראה את התמהון בעינינו ומיהר להוסיף: "זוהי האמת. אני עומד לקבל שוב את רעמת שיע' רותי. ראה! זה גדל מיום ליום!"